

2. Кодинець А.О. Концепція прав на безтілесні речі: історичний аспект та сучасне розуміння. *Юридична Україна*. №1. 2015. – С. 35-42.

3. Маріц Д. О. Інформація як «безтілесна річ» // *Jurnalul Juridic National: Teorie și Practică*. 2018 August. S. 15-18.

4. [Про інформацію](#): Закон України від 02.10.1992. № 2657-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. ст. 650.

Петечел Надія Михайлівна

кандидатка юридичних наук, викладачка кафедри судочинства, Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

АНАЛІЗ ОЗНАК ДОГОВОРУ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ

При дослідженні будь-якої договірної конструкції важливим питанням є з'ясування її правових характеристик. З огляду на це, проаналізуємо договір медичного страхування через призму загально визнаних класифікацій.

1) Договір медичного страхування є **двостороннім договором**, оскільки сторони мають взаємні, визначені договором, права та обов'язки. Особливістю такого договору є те, що обов'язок однієї сторони виконати зобов'язання настає пізніше виконання зобов'язання іншою стороною. Тобто, на відміну від обов'язку страхувальника, обов'язок страховика щодо сплати страхової суми в часі настає пізніше або взагалі не настає. Ця особливість пов'язана з роллю страхового ризику.

2) **Оплатність договору медичного страхування** безпосередньо впливає зі змісту статей 9 та 10 ЗУ «Про страхування» [1], яка полягає у здійсненні плати за послугу, яка передбачена договором. Страхувальник сплачує страховий платіж (страховий внесок, страхову премію) страховику, а страховик в разі настання страхового випадку здійснює страхову виплату.

3) Непевність виникнення обов'язку страховика щодо здійснення страхової виплати надає можливість віднести договір медичного страхування до **ризикових (алеаторних) договорів**. Алеаторність договору медичного страхування полягає у заснованій на випадку можливості нееквівалентності первинного і зустрічного надання за цим договором. Умова про страховий ризик не встановлюється сторонами зобов'язання, а визначається імперативними нормами закону, внаслідок чого страховий ризик набуває значення обов'язкового елемента будь-якого зобов'язання зі страхування [2, с. 109-110].

4) Договір медичного страхування **відрізняється від договору, укладеного під відкладальну обставину**, в якому права та обов'язки сторін виникають при настанні певної обставини (ч. 1 ст. 212 ЦК України), хоча правочин і вчинений. У договорі медичного страхування права та обов'язки виникають при безпосередньому вчиненні правочину, але предмет певного обов'язку, тобто

дія, яка вимагається до вчинення зобов'язаною особою, залежить від настання певної обставини (події). При настанні страхового випадку у страховика не виникає нового обов'язку, адже при укладенні договору страхування у нього вже виникає обов'язок здійснити страхову виплату. При настанні страхового випадку страховик лише виконує той обов'язок, який первісно був закладений у зміст договору при його укладенні [3, с. 172].

5) Договір медичного страхування є *остаточним*, тому що завжди безпосередньо породжує права та обов'язки сторін щодо надання конкретних послуг.

6) Відповідно до ст. 985 ЦК України договір медичного страхування *може бути укладений на користь третьої особи*, визначеної страхувальником, для одержання страхової виплати у разі настання страхового випадку. Необхідно зазначити, що ЦК України та ЗУ «Про страхування» передбачаючи можливість страхувальникові укладати договори страхування загалом та договори медичного страхування зокрема на користь третіх осіб, не встановлює жодних правових обмежень щодо третіх осіб, які можуть бути призначені страхувальниками для отримання страхових виплат. Треті особи, на користь яких укладається договір медичного страхування, повинні мати страховий інтерес.

7) Відповідно до ч. 1 ст. 983 ЦК України та ст. 18 ЗУ «Про страхування» договір страхування набирає чинності з моменту внесення страхувальником першого страхового платежу, якщо інше не встановлено договором. Аналіз зазначених норм надає підстави для висновку, що договір медичного страхування може розглядатися як *реальний договір*, якщо умовами договору або законом не визначено його консенсуальний характер. Для укладення реального договору недостатньо досягнення домовленості, сторонам необхідно буде вчинити також певну фактичну дію, спрямовану на виконання стороною свого договірного обов'язку (передати річ, сплатити грошову суму) [4, с. 17]. Отже, як правило, правовстановлюючим фактом, з настанням якого виникають цивільні правовідносини за договором медичного страхування, є внесення страхувальником першого страхового платежу.

8) На практиці поширюється «продаж страхових полісів», у яких усі умови страхового договору передбачені в односторонньому порядку страховиком, так звані стандартні форми договору (страхового полісу) з окремих видів страхування. Придбавши такий поліс, страхувальник погоджується із запропонованими умовами [5, с. 36]. Таким чином, договір медичного страхування є *різновидом договору приєднання*.

9) Договір медичного страхування, враховуючи усі ознаки, які йому притаманні, є *споживчим* (якщо страхувальником виступає фізична особа), однак не може вважатися публічним, оскільки таким відповідно до ЦК України не визнається. Також, при укладенні договору медичного страхування страховиком оцінюються страхові ризики страхувальника в кожному конкретному випадку і на основі цього страховик приймає рішення про укладення відповідного договору чи відмову в його укладенні.

Отже, договір медичного страхування поєднує як загальні ознаки, властиві договору страхування, так і особливі, притаманні лише йому.

Список використаних джерел

1. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. №85/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 20.03.2022).
2. Міловська Н. В. Договірні зобов'язання зі страхування у цивільному праві України: проблеми теорії та практики: монографія. К.: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2019. 488 с.
3. Гражданское право: в 2-х т. Том II. Полутом 2. Учеб. / Отв. ред. проф. Е. А. Суханов. 2-е изд. М., 2000. 704 с.
4. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. / Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнєцова та ін.; за ред. О. В. Дзери. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 896 с.
5. Безсмертна Н. Договір страхування в системі цивільно-правових договорів. *Право України*. 2004. № 3. С. 34–38.

Федорончук Андрій Володимирович

кандидат юридичних наук, викладач кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

ДЕЯКІ АСПЕКТИ УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ ПРО НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ В УСНІЙ ФОРМІ

Договір про надання правової допомоги - домовленість, за якою одна сторона (адвокат, адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язується здійснити захист, представництво або надати інші види правової допомоги другій стороні (клієнту) на умовах і в порядку, що визначені договором, а клієнт зобов'язується оплатити надання правової допомоги та фактичні витрати, необхідні для виконання договору [1].

Вагоме значення при укладенні договору про надання правової допомоги має форма договору, яка у певних випадках впливає на визначення моменту виникнення взаємних прав та обов'язків сторін.

На сьогоднішній день малодослідженим залишається питання щодо укладення договору про надання правової допомоги в усній формі. З огляду на зазначене, даний напрям наукового пошуку є актуальним і потребує формування нових підходів.